

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi
kiinteän omaisuuden ja erityisten
oikeuksien lunastuksesta annetun
lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi
laeiksi

Talousvaliokunta

21.2.2025

Sähköverkko puhtaan siirtymän mahdollistajana

- Puhtaan ja toimitusvarman kotimaisen energiajärjestelmän rakentaminen on tärkeää niin ilmastotavoitteiden, talouskasvun ja kilpailukyvn kuin hyvinvointivaltion näkökulmasta.
- Sähköverkoilla on keskeinen rooli puhtaan energian hankkeissa, yhteiskunnan sähköistymisessä sekä teollisuuden, liikenteen ja lämmityksen päästövähennyksien ja uusien investointien mahdollistajana.
- Verkkoyhtiöille on asetettu liittämisvelvollisuus, velvollisuus kehittää sähköverkkvoja sekä velvollisuus parantaa sähköjärjestelmän ja -verkkojen toimintavarmuutta asetetussa määräajassa.
- Lunastuslaki on sähköverkon rakentamisessa keskeinen, koska isojen, nauhamaisten, lukuisille kiinteistöille sijoittuvien hankkeiden toteuttaminen ilman lunastusmenettelyä ei pääsääntöisesti ole mahdollista.
- Käynnissä olevassa sähkömarkkinalain uudistuksessa edistetään tehokasta maankäyttöä sähköntuotannon liittämässä verkkoihin muun muassa antamalla jakeluverkkoyhtiöille mahdollisuus rakentaa ns. sähköntuotannon keräilyverkkoja sekä mahdollistamalla useamman sähköntuottajan yhteiset liittymisverkot entistä paremmin.

Korotuskerroin

- ET pitää tärkeänä, että maanomistaja saa lunastettavasta omaisuudesta täyden korvauksen.
- Emme kuitenkaan usko, että kategorinen korotuskerroin toimisi parhaiten lunastettavan omaisuuden täyden korvauksen varmistamisessa, vaan näemme toimivampana, että korotuskertoimen sijasta keskityttäisiin parempien arviointimenetelmien kehittämiseen.
- Mikäli korotuskerroin asetetaan, olisi hyvä harkita prosentin asettamista alemmaksi kuin esitetty 25 %, koska ei tiedetä tarkkaan, millaisia vaikutuksia esimerkiksi mahdollisen korkoa korolle -mekanismin kautta tulee puhtaan siirtymän hankkeiden toteutumiselle.
- ET kiinnittää korotuskertoimen osalta huomiota siihen, että lunastuskorvausten kasvaminen nostaa sähköverkkotoiminnan kustannuksia. Verkkotoiminnan kustannusten kasvattaminen taas vaikuttaa kaikilta verkon käyttäjiltä perittäviin verkkopalvelumaksuihin.
- ET näkee, että kategorinen korotuskerroin soveltuu huonosti puuston korvaamiseen, koska summa-arvomenetelmässä huomioidaan jo odotusarvot ja puusto kokonaisuutena. Korotuskerrointa ei tulisi ottaa käyttöön puuston korvaamiseen, koska puukaupalle on olemassa jo toimivat markkinat.

Puustokorvauksen yhtenäistäminen lunastustilanteissa tuloverolain 49 §:ää tai sen soveltamisohjetta muuttamalla

- Sopimusperusteinen puuston myynti verotetaan normaalina puunmyyntitulona, kun taas lunastuskorvauksen verokohtelu on huomattavasti matalampi.
- Muutoksen myötä maanomistajalle saattaa muodostua houkuttelevammaksi jättää puustokorvauksen käsittely vapaaehtoisen sopimisen sijaan lunastustoimitukseen, jos korvaukselle saisi korotuskertoimen mukaisen 25 %:n korotuksen ja lunastuskorvauksen verokohtelu on huomattavan lievä suhteessa puunmyyntitulon verotukseen.
- Tästä syystä esitämme, että tuloverolain 49 §:ää tai sitä koskevaa verottajan ohjetta tulisi tarkastella siten, että lunastuskorvausten verotuksessa noudatettava hankintameno-olettama laajennettaisiin koskemaan myös lunastushanketta varten tarpeellisiin vapaaehtoisiiin puukauppoihin.